

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای حرفه‌ای دندانپزشکی

عنوان:

بررسی میزان دانش نظری دانشجویان دندانپزشکی در گروه ترمیمی
دانشکده دندانپزشکی اردبیل و دیدگاهشان در مورد تأثیر دوره عملی
ترمیمی بر میزان توانمندی‌شان در نیمسال دوم سال ۹۸-۱۳۹۷

استاد راهنما:

دکتر اولدوز زمانی

استاد مشاور:

دکتر هاله ولیزاده

مهندس مالک اباذری

نگارش:

هادی پیری

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب **هادی پیروی** دانش آموخته رشته دندانپزشکی مقطع دکتری حرفه ای به شماره دانشجویی ۹۲۱۸۱۶۰۰۷ گواهی می نمایم که این پایان نامه تحت عنوان " بررسی میزان دانش نظری دانشجویان دندانپزشکی در گروه ترمیمی دانشکده دندانپزشکی و دیدگاهشان در مورد تاثیر دوره عملی ترمیمی بر میزان توانمندی شان در نیمسال دوم سال ۹۸-۱۳۹۷ " به راهنمایی استاد محترم سرکار خانم دکتر اولدوز زمانی بطور کامل اصل و بدون هرگونه سرقت علمی/ ادبی بر اساس تعریف 'Plagiarism' نگارش شده است و تمام یا قسمتی از آن توسط فرد دیگری در پایان نامه یا مراکز علمی دیگر ارائه نشده است. در ضمن اینجانب از مقررات مربوط به عدم رعایت صداقت در ارائه پایان نامه که منجر به مردود شدن و ارجاع به شورای پژوهشی دانشکده می شود، اطلاع کافی دارم.

تاریخ و امضاء
دانشجو

بدینوسیله اصالت (ORIGINALITY) و صحت نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب دکتر اولدوز زمانی استاد راهنما/استاد راهنمای اول می باشد.

استاد راهنمای اول
تاریخ و امضاء

سوگند نامه

اکنون که با عنایات و الطاف بیکران الهی دورهٔ دکتری دندانپزشکی را با موفقیت به پایان رسانده ام و مسئولیت خدمت به خلق را بر عهده گرفته ام در پیشگاه قرآن کریم * به خداوند قادر متعال که دانای آشکار و نهان است، و نامش آرامش دل‌های خردمندان و یادش شفای آلام دردمندان، سوگند یاد می‌کنم که همواره حدود الهی و احکام مقدس دینی را محترم شمارم. از تضییع حقوق بیماران پرهیزم و سلامت و بهبود آنان را بر منافع مادی و امیال نفسانی خود مقدم دارم، در معاینه و معالجه، حریم عفاف را رعایت کنم و اسرار بیماران خود جز به ضرورت شرعی و قانونی فاش نسازم. خود را نسبت به حفظ قداست حرفهٔ پزشکی و حرمت همکاران متعهد بدانم و از آلودگی به اموری که با پرهیزکاری و شرافت و اخلاق پزشکی منافات دارد اجتناب ورزم، همواره برای

ارتقاء دانش پزشکی خویش تلاش کنم و از دخالت در اموری که آگاهی و مهارت لازم را در آن ندارم خودداری نمایم. در امر بهداشت، اعتلاء فرهنگ و آگاهی های عمومی تلاش نمایم و تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت جامعه را مسئولیت اساسی خویش بدانم.

سپاسگزاری:

از زحمات، تلاش‌ها و راهنمایی‌های ارزنده

استاد راهنمای بزرگوایم

خانم دکتر اولدوز زمانی

و استاد مشاورم

خانم دکتر هاله ولیزاده و مهندس مالک

اباذری

بی‌نهایت سپاسگزارم.

تقدیم به:

آنان که ناتوان شدند تا ما به توانایی

برسیم...

موهایشان سپید شد تا ما روسفید

شویم...

و عاشقانه سوختند تا گرمابخش وجود ما

و روشنگر راهمان باشند...

پدرم و مادرم عزیزم

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده.....

فصل اول: کلیات تحقیق

۲	۱-۱. مقدمه.....
۳	۲-۱. بیان مسئله.....
۵	۳-۱. تعریف واژه‌ها.....
۵	۴-۱. اهداف تحقیق.....
۵	۱-۴-۱. هدف کلی.....
۶	۲-۴-۱. اهداف اختصاصی.....
۷	۳-۴-۱. اهداف کاربردی.....
۷	۵-۱. سؤال‌های تحقیق.....

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۹	۱-۲. مبانی نظری تحقیق.....
۹	۱-۱-۲. ارتقای کیفیت در نظام آموزش پزشکی.....
۹	۲-۱-۲. اهمیت ارزیابی کیفیت برنامه درسی در دوره دندانپزشکی.....
۱۰	۳-۱-۲. ارزشیابی برنامه درسی در دروس نظری و عملی.....
۱۱	۴-۱-۲. برنامه درسی دندانپزشکی عمومی.....
۱۳	۵-۱-۲. ویژگی‌ها و اصول حاکم بر برنامه درسی دندانپزشکی در دنیا.....
۱۶	۶-۱-۲. برنامه درسی اجراشده در دانشکده‌های دندانپزشکی کشور.....
۲۱	۷-۱-۲. نقاط ضعف آموزش دندانپزشکی کشور.....
۲۲	۸-۱-۲. ارزش‌ها و باورهای تدوین شده برای رشته دندانپزشکی عمومی.....
۲۳	۹-۱-۲. رسالت تدوین شده برای رشته دندانپزشکی عمومی.....
۲۳	۱۰-۱-۲. چشم‌انداز تدوین شده برای رشته دندانپزشکی عمومی.....

۲۳	۱۱-۱-۲. اهداف کلی تدوین شده برای رشته دندانپزشکی عمومی.....
۲۷	۱۲-۱-۲. اهداف آموزش بالینی دندانپزشکی.....
۲۹	۱۳-۱-۲. هدف برنامه درسی دندانپزشکی ترمیمی.....
۳۰	۱-۱۳-۱-۲. اهداف درس: مبانی دندانپزشکی ترمیمی.....
۳۲	۲-۱۳-۱-۲. اهداف درس: دندانپزشکی ترمیمی نظری ۱.....
۳۲	۳-۱۳-۱-۲. اهداف درس: دندانپزشکی ترمیمی نظری ۲.....
۳۳	۴-۱۳-۱-۲. اهداف درس: دندانپزشکی ترمیمی عملی ۱.....
۳۵	۵-۱۳-۱-۲. اهداف درس: دندانپزشکی ترمیمی عملی ۲.....
۳۷	۶-۱۳-۱-۲. اهداف درس: دندانپزشکی ترمیمی عملی ۳.....
۴۰	۱۴-۱-۲. میزان موفقیت در اجرای برنامه‌ی درسی در کوریکولوم دوره دندانپزشکی عمومی.....
۴۳	۱۵-۱-۲. تبعات عدم تحقق برنامه درسی دوره دندانپزشکی.....
۴۳	۲-۲. مبانی عملی تحقیق (پیشینه تحقیق).....

فصل سوم: روش اجرای تحقیق

۴۶	۱-۳. نوع پژوهش.....
۴۶	۲-۳. جمعیت مورد مطالعه.....
۴۶	۳-۳. نمونه برداری و روش نمونه گیری.....
۴۶	۴-۳. روش انجام تحقیق.....
۵۰	۵-۳. ملاحظات اخلاقی.....
۵۰	۶-۳. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها.....

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق

۵۳	۱-۴. آمار توصیفی.....
۵۳	۱-۱-۴. جنسیت افراد مورد بررسی.....
۵۴	۲-۱-۴. سن افراد مورد بررسی.....
۵۵	۳-۱-۴. ترم تحصیلی افراد مورد بررسی.....
۵۶	۴-۱-۴. سهمیه ورودی افراد مورد بررسی.....

۵۷	۵-۱-۴. وضعیت تأهل افراد مورد بررسی
۵۸	۶-۱-۴. میزان علاقه‌مندی به رشته دندانپزشکی
۵۹	۷-۱-۴. بررسی توزیع داده‌های مورد بررسی
۵۹	۲-۴. بررسی سؤالات تحقیق
۵۹	۱-۲-۴. بررسی سؤال اول
۶۰	۲-۲-۴. بررسی سؤال دوم
۶۱	۳-۲-۴. بررسی سؤال سوم
۶۳	۴-۲-۴. بررسی سؤال چهارم
۶۴	۵-۲-۴. بررسی سؤال پنجم
۶۵	۶-۲-۴. بررسی سؤال ششم
۶۶	۷-۲-۴. بررسی سؤال هفتم
۶۷	۸-۲-۴. بررسی سؤال هشتم
۶۸	۹-۲-۴. بررسی سؤال نهم
۶۹	۱۰-۲-۴. بررسی سؤال دهم
۷۰	۱۱-۲-۴. بررسی سؤال یازدهم

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادهای تحقیق

۷۲	۱-۵. بحث
۷۷	۲-۵. نتیجه‌گیری
۷۸	۳-۵. پیشنهادها
۷۹	۴-۵. محدودیت‌های تحقیق
۸۰	منابع

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲. سطوح برنامه درسی جاری دندانپزشکی در ایران	۱۲
جدول ۲-۲. ویژگی‌ها و اصول حاکم بر برنامه درسی فعلی دندانپزشکی در ایران	۱۴
جدول ۳-۲. اصول حاکم بر تربیت دندانپزشک مطلوب	۱۵
جدول ۴-۲. سرفصل‌های آموزشی (عنوان محتوا) درس مبانی دندانپزشکی ترمیمی	۳۱
جدول ۵-۲. سرفصل‌های آموزشی (عنوان محتوا) درس دندانپزشکی ترمیمی نظری ۱	۳۲
جدول ۶-۲. سرفصل‌های آموزشی (عنوان محتوا) درس دندانپزشکی ترمیمی نظری ۲	۳۳
جدول ۷-۲. سرفصل‌های آموزشی (عنوان محتوا) درس دندانپزشکی ترمیمی عملی ۱	۳۵
جدول ۸-۲. سرفصل‌های آموزشی (عنوان محتوا) درس دندانپزشکی ترمیمی عملی ۲	۳۷
جدول ۹-۲. سرفصل‌های آموزشی (عنوان محتوا) درس دندانپزشکی ترمیمی عملی ۳	۳۹
جدول ۱-۳. شاخص روایی CVR برای سوالات طراحی شده	۴۷
جدول ۲-۳. متغیرهای مورد بررسی	۵۲
جدول ۱-۴. درصد فراوانی جنسیت افراد مورد بررسی	۵۳
جدول ۲-۴. درصد فراوانی سن افراد مورد بررسی	۵۴
جدول ۳-۴. درصد فراوانی ترم تحصیلی افراد مورد بررسی	۵۵
جدول ۴-۴. درصد فراوانی سهمیه ورودی افراد مورد بررسی	۵۶
جدول ۵-۴. درصد فراوانی وضعیت تأهل افراد مورد بررسی	۵۷
جدول ۶-۴. درصد فراوانی میزان علاقه‌مندی به رشته دندانپزشکی	۵۸
جدول ۷-۴. آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای توزیع داده‌های مورد بررسی	۵۹
جدول ۸-۴. میزان دانش نظری دانشجویان در پایان دوره آموزشی گروه ترمیمی	۵۹
جدول ۹-۴. دیدگاه دانشجویان در مورد میزان توانمندی‌شان در پایان دوره آموزشی گروه ترمیمی	۶۰
جدول ۱۰-۴. مقایسه میزان دانش نظری دانشجویان در پایان دوره آموزشی گروه ترمیمی بر حسب سن	۶۲
جدول ۱۱-۴. تحلیل واریانس یک‌راهه برای بررسی سؤال سوم تحقیق	۶۲
جدول ۱۲-۴. آزمون پست‌هاک بنفرنی برای بررسی سؤال سوم تحقیق	۶۲

- جدول ۴-۱۳. مقایسه میزان دانش نظری دانشجویان در پایان دوره آموزشی گروه ترمیمی بر حسب جنس. ۶۳
- جدول ۴-۱۴. آزمون تی مستقل برای بررسی فرضیه سؤال چهارم تحقیق..... ۶۳
- جدول ۴-۱۵. مقایسه میزان دانش نظری دانشجویان در پایان دوره آموزشی گروه ترمیمی بر حسب سهمیه ورودی..... ۶۴
- جدول ۴-۱۶. آزمون تی مستقل برای بررسی فرضیه سؤال پنجم تحقیق..... ۶۴
- جدول ۴-۱۷. مقایسه میزان دانش نظری دانشجویان در پایان دوره آموزشی گروه ترمیمی بر حسب تأهل.. ۶۵
- جدول ۴-۱۸. آزمون تی مستقل برای بررسی فرضیه سؤال ششم تحقیق..... ۶۵
- جدول ۴-۱۹. مقایسه میزان دانش نظری دانشجویان در پایان دوره آموزشی گروه ترمیمی بر حسب میزان علاقه مندی به رشته تحصیلی..... ۶۶
- جدول ۴-۲۰. تحلیل واریانس یک‌راهه بین گروهی برای بررسی سؤال هفتم تحقیق..... ۶۶
- جدول ۴-۲۱. مقایسه میزان دانش نظری دانشجویان در پایان دوره آموزشی گروه ترمیمی بر حسب ترم تحصیلی..... ۶۷
- جدول ۴-۲۲. تحلیل واریانس بین گروهی در سؤال هشتم تحقیق..... ۶۷
- جدول ۴-۲۳. مقایسه میزان توانمندی در پایان دوره آموزشی گروه ترمیمی بر حسب ترم تحصیلی..... ۶۸
- جدول ۴-۲۴. آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه بین گروهی برای بررسی سؤال نهم تحقیق..... ۶۸
- جدول ۴-۲۵. دیدگاه دانشجویان در مورد تأثیر دوره پری کلینیک ترمیمی بر میزان توانمندی‌شان..... ۶۹
- جدول ۴-۲۶. دیدگاه دانشجویان در مورد تأثیر دوره کلینیک ترمیمی بر میزان توانمندی‌شان..... ۷۱

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۴-۱. درصد فراوانی جنسیت افراد مورد بررسی.....	۵۳
نمودار ۴-۲. درصد فراوانی سن افراد مورد بررسی.....	۵۴
نمودار ۴-۳. درصد فراوانی ترم تحصیلی افراد مورد بررسی.....	۵۵
نمودار ۴-۴. درصد فراوانی سهمیه ورودی افراد مورد بررسی.....	۵۶
نمودار ۴-۵. درصد فراوانی وضعیت تأهل افراد مورد بررسی.....	۵۷
نمودار ۴-۶. درصد فراوانی میزان علاقه مندی به رشته دندانپزشکی.....	۵۸
نمودار ۴-۷. میزان دانش نظری دانشجویان در پایان دوره آموزشی گروه ترمیمی.....	۶۰
نمودار ۴-۸. دیدگاه دانشجویان در مورد میزان توانمندی شان در پایان دوره آموزشی گروه ترمیمی.....	۶۱
نمودار ۴-۹. دیدگاه دانشجویان در مورد تأثیر دوره پری کلینیک ترمیمی بر میزان توانمندی دانشجویان ...	۷۰
نمودار ۴-۱۰. دیدگاه دانشجویان در مورد تأثیر دوره کلینیک ترمیمی بر میزان توانمندی دانشجویان.....	۷۱

چکیده

مقدمه: ارزیابی تحقق اهداف آموزشی، از وظایف اصلی دانشگاه‌های علوم پزشکی است. لذا هدف از مطالعه حاضر بررسی میزان دانش نظری دانشجویان دندانپزشکی در گروه ترمیمی دانشکده دندانپزشکی اردبیل و دیدگاهشان در مورد تأثیر دوره عملی ترمیمی بر میزان توانمندی‌شان در نیمسال دوم سال ۹۸-۱۳۹۷ بود.

مواد و روش کار: در این مطالعه توصیفی-مقطعی، جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل طی سال‌های ۹۸-۱۳۹۷ (۷۷ نفر) که واحدهای تئوری و عملی ترمیمی را در این دانشکده گذرانده‌اند، بود؛ که به صورت سرشماری با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته متشکل از سؤالات چندگزینه‌ای به منظور بررسی دانش نظری دانشجویان و سؤالاتی به منظور نظرخواهی درباره دوره‌های پیش بالینی (pre-clinical) و بالینی با استفاده از آزمون‌های T-Test و آنالیز واریانس (ANOVA) با استفاده از نرم‌افزار SPSS 22 تجزیه و تحلیل گردید.

نتایج: در کل نتایج مطالعه حاضر نشان داد که میزان دانش نظری و توانمندی دانشجویان در پایان دوره آموزشی گروه ترمیمی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل نسبتاً مطلوب بود؛ و تفاوت معناداری در میزان دانش نظری دانشجویان در پایان دوره آموزشی گروه ترمیمی بر حسب سن و تأهل وجود داشت ($P < 0.05$)؛ اما تفاوت معناداری در میزان دانش نظری دانشجویان در پایان دوره آموزشی گروه ترمیمی بر حسب جنس، سهمیه ورودی، میزان علاقه‌مندی به رشته تحصیلی و ترم تحصیلی وجود مشاهده نگردید ($P > 0.05$). همچنین تأثیر دوره پری کلینیک ترمیمی بر میزان توانمندی دانشجویان نسبتاً نامطلوب بود؛ اما تأثیر دوره کلینیک ترمیمی بر میزان توانمندی دانشجویان نسبتاً مطلوب بود.

نتیجه‌گیری: مطالعه حاضر نشان داد که تحقق اهداف آموزش نظری در گروه ترمیمی دانشکده دندانپزشکی اردبیل از وضعیت خوبی برخوردار است.

کلمات کلیدی: ارزشیابی برنامه، ارزیابی آموزش دندانپزشکی، دندانپزشکان، دندانپزشکی ترمیمی.